

Szénási Miklós

Dióparketta, likőr és voroneti kék

A hall mennyezetéhez közel az ikonfestőket idéző kék zománcos fénye fogja keretbe a bútorokat, a velencei tükröt, a faragott fogast – mindazt, amit az utóbbi hét esztendőben vásárolt a család. A dióparketta tompa ebben a környezetben, akár a csont, olyan ropogós, ahogy belép az ajtón a nő. Nem húzza le a cipőjét. Tudja, nincsenek itthon. Az ember elutazott. Üzleti út, ez olyan nagyszerűen hangzik, szokta is mondani otthon, aki ad magára, az néha autóba ül és megy, forgatja a kormánykereket, telefonál, van dugója is a fülében, elsöre mintha süket lenne, azoké éppen ilyen, de ha néha kivillan a zakó mögül a doktor úr bőr telefontokja, akkor mintha revolver bujkálna a derékra függesztve. Éppen, mint a filmekben, meséli otthon a lányának. Az asszony meg, a feleség, vásárolni ment, azután, hogy elvitte a gyerekeket az iskolába. Nem a közelbe járnak, pedig van itt kettő is, hanem a Kossuth utcára, az egyetem gyakorló általános iskolájába. A nagy hetedikes lesz jövőre, a kicsi a másodikat kezdi. Most már annyira végére értek az évek, csak napok vannak hátra a szünetig. Akkor aztán irány a tenger, így mondta a feleség, ahogy végigsuhant a szobán és húzta maga után erős parfümillátát. Mintha selyem lett volna, könnyű muszlin, nézte a takarítónő. A Kossuth erős iskola, amikor beírátták Annát, a kicsi lányt, a tanítónő nyomatékosan felhívta a szülők figyelmét, szíveskedjenek nyáron törődni a gyerekekkel, jó lesz, ha ismerik a betűket, mire kezdődik a tanítás, mert aztán komoly dolgokkal foglalkoznak majd, erre nem lesz idő. Olvassanak sokat, forgassanak minél több könyvet augusztusban, hogy szeptemberre fittek legyenek szellemileg – így mesélte mindenkinek Zita asszony, a doktor úr felesége.

Jó cipőben táncolni a szőnyegen. Nézi magát a tévé képernyőjében, ahogy rázza a csipőjét. Halkan dúdol csak, mert igaz, hogy nincsenek itthon, de megszokta nagyon is, hogy viselkedni kell. A doktor úr nem szereti a hangoskodást, azért ordítani tud, még ha vendégük is van, és olvasni szeretne vagy ütni a számítógép billentyűit, mert mindig dolgozik, akkor is, ha könyveket lapoz, vagy nézi a monitort. Neki a telefon is munka. Ez az én szikém, mondja, mikor jó kedve van. Ezzel nyitom meg az ügyfelek pénztárcáját – és ilyenkor ragyog. Szeplői mint tüzes pontok villognak boldog képén. Nem orvos, hanem jogász. Tanácsokat ad, aláír, tervez, szervez, kialakul és befektet. Néha dicséri magát, szerény zseni volnék csak, akit e világ ismer, ám de nem szeret. Rézi, a takarítónő ilyenkor szelíden a konyhába siet, vagy ha a doktor úr ott fújja a füstöt, a fürdőszobában tüsténkedik tovább. Hetente egyszer a könyvek tetejéről is eltávolítja a port. Így szól az egyezség. És gondoskodik arról is, hogy a kukák időben az utcára kerüljenek, mire jön a nagy sárga autó. Rézi mamának hívják a gyerekek. Nem öreg még pedig, de így szokták meg. Az, aki a mellékhelyiségben a vattát szedegeti mások után, jobban jár, ha legalább a korát tisztelik. Miért is néznének fel rá? Kínai üzletekben vásárolja a ruhákat, és hiába

bámul rá a hentes, sajnálja, de a tizenöt az nem tizenhét vagy nem húsz deka. A táncot viszont nagyon érzi, a ritmus elindul a fejéből ahogy a zene megszólal, nem is a hangszórókból, hanem onnan, belülről, látja magát, még gyerek, csilláros, nagy teremben forog, szép ruhában, nézik, felnőttek, dohányillatú, riasztóan komor emberek, a melódia kissé recsegősre sikeredett, de hibátlan, ahogy lejt rá, s hogy a fejében ez a régesrégi dallam életre kel, megmozdul a válla, a keze lendül, előre, hátra, a csipő fordul, a láb mintha ugrana, haragos kis őzgida, jobbik, te, makrancos cica, te, kicsi láb, te kicsi bal, toppant a másik. Táncolni mindig szeretett, az volt a veszte. Azt a rohadt Józsit is ott ismerte meg. Az nagyon tudta a figurákat, esküdözött, hogy járt még tánciskolába is, ott tanulta, hogy van foxtrott, meg tangó. És a királyok tánca, a rock and roll, a pörgő, a forgó, a subidúváp.

– Elég már – mondja magának. S megriad, ahogy a hangok darabokra törve még rezegnek néhány pillanatilag a padlón.

Kedd van, ha jól számolja, ez a száztizenötödik e naptól, amit Jógáéknál tölt. Ennek öröme, gondolja, jó lesz inni egy kortyot. Mit is tartogat ez a délelőtt, néz szét kissé sunyin, mintha látnák. Az a zöld ital, az nagyon erős volt, de olyan jó, zúgott a feje utána, erdők susogását hallotta, mikor ment hazafelé, és a macskaköves úton kétszer is megcsúszott különben kopogó cipője. A vodka is elmegy, bár azt a szörpjébe szokta keverni. Neki mindig tesznek ki sűrítményt, meg ásványvizet, de a hűtőben ott állnak a dobozos gyümölcslevek, nézi mindig, száz százalék rostosak. A vodkában az a jó, hogy nem vehetik észre, ha vizet önt a tetejére. Fogja az üveget, és rázogatja. Ez az én testem, az én vérem, kuncog, ilyen átlátszó kis mókákkal nyugtatja lelkiismeretét, mert az igazából nem tetszik neki, hogy lop ezektől, mert ha italt is, de mégis lop, még ha meg sem érzik. Meg ki tudja, honnan van ezeknek ez a nagy házuk. Három emelet a garázzsal. Így mondja a Jóga doktor úr. Ez a mi szentháromságunk, igaz, cicuskáim? És kacagnak mind nagyokat. Nem csak az italt dézsmálja Rézi mama, hanem a kamrát is. Néha. A lisztből, ha visz, a rizsből néha-néha, biztos, hogy fel sem tűnik. Ki méri marékkal, mennyi fogyott? Akkor a spájz ezeknél, szokta mesélni a lányának, mint a mi nagyobbik szobánk. Az enyém, mondja, és ebben van némi büszkeség. Mert csak meg tudta venni ezt a bérlakást, amikor kiárusították. Akkor még volt munkahelye, igazi, gyárban dolgozott, és adtak neki papírt, hogy vehessen fel hitelt. Nem volt valódi hitel az, mert nem a bank adta, hanem az ingatlanos cég, amelyik kiárusította a régi tanácsi lakásokat. A szomszéd nem vette meg, azt mondta, majd meglátja, Rézi, ha rá kell költeni, festetni a lépcsőházat, cserélni ezeket a nyomorult huzalokat a falban, a csipkés bugyogója árát is ki fogja köhögni. A lépcsőforduló azóta is úgy néz ki, mint amikor oda-költöztek, a kábelt sem kérte még senki, hogy húzigálják ki, a szomszéd viszont leadta a szemetes melletti kettő és feles lakást. Sok a bérlati díj, ennyi erővel mehetnék albérletbe is, háborgott, mert az azért az enyém, nem igaz? Még akkor is, ha havonta fizetek érte. Ment is. Őt aztán nem fogják kiforgatni mindenéből ezek a szemetek, keményített be. Tavaly látta Rézi lánya, a régi Unió áruház előtt bóklászott és bele-belenézett a szemetesekbe.

Hirtelen összerezzen. A csengő. Soha nem szólt még eddig, ilyenkor, kedden. Ki lehet az? Mire odaér a bejárati ajtóhoz, már csapódik is a kertkapu. Zita asszony lejt végig a díszburkolaton, nézi a cipőjét kapkodva lehántó Rézi, Rézi mama immár, hogy ott van, fut, nem veheti észre az asszony, hogy cipővel sétált a lakásban. Zörren a kulcs a zárban.

– Nem zavarok? – kérdezi nyájasan Zita asszony a takarítónőt. Sugárzik, látszik rajta, ez a nap nem olyan, mint a többi.

– Alig löktem le a cipőmet, hogy hallottam a csengőt, máris fordultam volna vissza – határozottan hazugnak érzi a saját hangját Rézi. Gyűrögeti a ruháját, keresztbe fonja soványka mellén kezeit.

– Az a helyzet – ragyog tovább a doktorné –, hogy ma változott a programom. – Három éve ismerik egymást, azóta nem sikerült összetegeződni, a magázásra meg nem áll a szájuk. Így aztán kínlódnak, míg egy-egy mondatnak megfelelő formát tudnak adni.

– Nem kellene olyan szokásos keddek lenni ma, ha nem baj. – Azért, hogy Rézi értse, gyorsan hozzát teszi: – De persze fizetnének így is. – Majd kis szünet után, a ráncosodó homlok árnyékából: – És ha a doktor úr nem tudná meg, az sem volna nagy baj, ugye, nem lehetetlen ez a kérés?

Rézi nézi a padlót, a köveket hogyan fogja össze a minta, olasz, magyarázta a doktor, hogy először rácsodálkozott a földön indázó szőlőkre, meg nyilas angyalokra. Puttók, a szerelem ördögei, így mondta neki azon a napon, hogy először lépett e házba. Nincs mit tenni, ez a legegyszerűbb, csak térülni, fordulni, bólintani, hogy akkor én megyek.

– Én akkor megyek, és ha jó, a szokott időben...

– Hogyne – pirul Zita asszony a haja tövéig. És amire nem volt példa, amióta idejár Rézi, megérinti a karját, int húsos mutatójával. Nem fenyeget, hanem hívogat. Nagy dolgok készülődnek itt, jelzi két gyűrűje is. Táskájába tűr másik kezével, keresgél, Rézi hallja, kattanva nyílik a pénztárcája, keresgél benne, de nem húzza elő, bele sem néz, csak kiemel valamennyi pénzt. Ötezer forint, csillan fel Rézi tekintete, de lesüti gyorsan, vonakodónak szánt mozdulattal elmarja, szorítja, ez már az övé.

Nem is tudja, hogyan keveredik ki a házból. A kaput nyitva hagyja, Zita mondta, nem kell berántani majd, így mondta, nem azt, hogy ne húzza, vagy ne csapd be. Máskor észre sem venné, de most látja, szélesen terpeszkedő bordó autó áll szemközt a gesztenyefák alatt. Napszemüveget visel a fickó. Sármos, gondolja Rézi, vagy csak nagyon gazdag. De ezt már nem is tudja igazából eldönteni, annyira egy és ugyanaz hirtelenjében ez a két fogalom. Rá sem néz, de azért visszakapja fejét, ahogy hallja, nyílik az ajtó, mintha szólnának rá, holott pontosan tudja, hogy nem.

– Te, nézd csak, látod, ma mit találtam? – mutatja otthon a gyerekek, hogy jön és ledobja a táskáját az előszobában a cipős szekrényke elé.

– Húsz rongy? Honnan van? – Rézi soha nem értette, hogy tudja ilyen könnyedén venni a lánya. Húsz rongy? Húsz ezer? Most hajtogatja csak szét a pénzt, és tényleg. Nem ötös. A haza bölcse, a bankóra nyomtatott Deák Ferenc Rézivel szemben tudja, hogy a pénz önmagában nem boldogít. Mert lesz nagy bevásárlás, likőrt is vesznek a boltban, és a lánya is kortyolhat belőle, és hoznak színes tévéújságot is arra a hétre, még ha csak öt nap van hátra belőle. De a likőr édes és hazug ital. Agyában másnap csendes eső szermerkél majd és néha villámokat süt el a front a tekervényes labirintusban. Rézi elveszíti önmagát néhány órára. Nem részeg lesz, csak tétova, és ezt bizalmaskodásnak veszi Zita asszony, mert a takarítónő, ha nem is kacsint rá cinkosan, de felveti, mi lenne, ha esetleg mégis tegezhetné a doktornét, mert csak egy korosztály volnának ők, mondja, és hozzá, hogy talán, mert ez a pillanat a megvilágosodásé már, hirtelen tiszta és átlátszó lesz minden, legszívesebben újra kezdené ezt a reggelt, e kérés nélkül.

– Hogyne Rézi mama, már én is gondoltam erre – csak ennyit mond az asszony. De a hangjában van valami, amitől hideg futkosik a hátán.

Így lesz majd, sóhajt Deák. Ezek soha nem tanulnak semmiből. Nem a tőke hiányzik e népnek, esküszik magában, hanem a szellem. Tudja, Rézi napjait egy kezének ujjain megszámlálhatni innen e házban. S ha már nem jár ide és keresi, hol, hogyan, miből is lehetne, mert élni kell, néha vissza fog gondolni e családra. Az arcukat azonban egyre kevésbé tudja majd felidézni. Még a hangjukra emlékszik legtovább. És a kékre, mely a hall mennyezetén futott körbe, s keretet adott életüknek Rézi szerint. Egyszer azt mondta róla egy vendég, de erre már nem emlékezett az asszony, mert akkor jött, mikor ő távozott éppen, hogy ez az olaszok által Belliniről nevezett azúr – amit a szláv ortodoxok voroneti kéknek hívnak az 1500-as esztendőök óta.

OREMUS szőlő- és borfeldolgozó épület, Tolcsva